NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2018/1788,

19. november 2018,

millega toetatakse Kagu- ja Ida-Euroopa väike- ja kergrelvade kontrolli keskust (SEESAC), et rakendada Lääne-Balkani riikides ebaseadusliku relvakaubanduse vastast võitlust käsitlevat piirkondlikku tegevuskava

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 28 lõiget 1 ja artikli 31 lõiget 1,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Ülemkogu võttis 16. detsembril 2005 vastu ELi strateegia väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku hankimise ja salakaubaveo vastaseks võitluseks (edaspidi „ELi väike- ja kergrelvade strateegia“), mida muudeti 2018. aastal ning milles on esitatud suunised liidu tegevuseks väike- ja kergrelvade valdkonnas. ELi väike- ja kergrelvade strateegias märgiti, et liit pöörab erilist tähelepanu sellele, et toetada piirkondlikke algatusi võitluses ebaseaduslike väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona vastu, osutades rahalist ja tehnilist toetust piirkondlikele ja riiklikele organisatsioonidele, kes vastutavad asjakohaste piirkondlike vahendite rakendamise eest. ELi väike- ja kergrelvade strateegias mainiti Lääne-Balkani riike prioriteetse piirkonnana toetuse osutamiseks.

(2) ELi juhid leppisid 17. mail 2018 toimunud ELi ja Lääne-Balkani riikide tippkohtumisel Sofias kokku Sofia deklaratsioonis, millest Lääne-Balkani partnerid juhinduvad ning mis sisaldab kohustust tõhustada märkimisväärselt operatiivkoostööd võitluses rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu sellistes prioriteetsetes valdkondades nagu tulirelvad, uimastid, rändajate smugeldamine ja inimkaubandus.

(3) Lääne-Balkani piirkond on jätkuvalt liidu suunalise ebaseadusliku relvakaubanduse allikas.

(4) Komisjon ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja („kõrge esindaja“) esitasid 13. juunil 2018 Euroopa Parlamendile ja nõukogule ühisteatise „Ebaseaduslike tulirelvade ning väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona vastast võitlust käsitleva ELi strateegia elemendid „Tagades relvade turvalisuse, kaitseme kodanikke““.

(5) Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa Ühendkuningriik korraldas 10. juulil 2018 Londonis viienda Lääne-Balkani riikide tippkohtumise, kus võeti vastu piirkondlik tegevuskava, et leida 2024. aastaks Lääne-Balkani riikides kestlik lahendus väike- ja kergrelvade ning tulirelvade ning nende laskemoona ebaseaduslikule omamisele, väärkasutamisele ja salakaubaveole (edaspidi „tegevuskava“), mille töötasid välja Lääne-Balkani riikide väike- ja kergrelvade komisjonid, tehes seda Lääne-Balkani riikides tulirelvade ebaseaduslikku kaubandust käsitleva Prantsusmaa ja Saksamaa abiandjate koordinatsioonialgatuse raames. Kõnealused komisjonid töötavad välja oma tegevuskavad nimetatud tegevuskava rakendamiseks.

(6) 25. septembril 2015 vastu võetud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) kestliku arengu tegevuskavas 2030 kinnitati, et kestlikku arengut ei ole võimalik saavutada rahu ja julgeolekuta ning et ebaseaduslik relvakaubandus on muu hulgas üks faktor, mis põhjustab vägivalda, kindlusetust ja ebaõiglust.

(7) 2018. aasta juunis toimunud väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse ennetamise, tõkestamise ja likvideerimise kõiki aspekte käsitleva ÜRO tegevusprogrammi rakendamise kolmandal läbivaatamiskonverentsil kohustusid ÜRO liikmesriigid tugevdama partnerlust ja koostööd kõigil tasanditel, et ennetada väike- ja kergrelvade ebaseaduslikku kaubandust ja selle vastu võidelda, ning edendama ja tugevdama piirikoostööd ning piirkondlikku ja allpiirkondlikku koordineerimist.

(8) Lääne-Balkani partnerite heakskiidetud tegevuskava eesmärgid on kooskõlas liidu ja ÜRO poolt tehtavate jõupingutustega väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku hankimise ja salakaubaveo vastaseks võitluseks. Seetõttu peaks liit toetama Lääne-Balkani riike kõnealuse tegevuskava rakendamisel.

(9) SEESAC, mis loodi 2002. aastal Belgradis ning mis tegutseb ÜRO arenguprogrammi (UNDP) ja piirkondliku koostöönõukogu (Kagu-Euroopa stabiilsuspakti õigusjärglane) ühismandaadi alusel, aitab riiklikel ja piirkondlikel sidusrühmadel kontrollida ja vähendada väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona levikut ja väärkasutamist ning toetab seeläbi stabiilsuse, julgeoleku ja arengu suurendamist Kagu- ja Ida-Euroopas. SEESAC pöörab erilist tähelepanu relvade üle piiri toimetamise konkreetseid tahke käsitlevate piirkondlike projektide väljatöötamisele.

(10) Liit toetas varem SEESACi nõukogu otsusega 2002/842/ÜVJP, ([1]) mille kehtivust pikendati ja mida muudeti nõukogu otsustega 2003/807/ÜVJP ([2]) ja 2004/791/ÜVJP, ([3]) ning nõukogu otsusega 2010/179/ÜVJP, ([4]) nõukogu otsusega 2013/730/ÜVJP, ([5]) mille kehtivust pikendati nõukogu otsusega (ÜVJP) 2015/2051, ([6]) ning nõukogu otsusega (ÜVJP) 2016/2356 ([7]).

Otsuse (ÜVJP) 2016/2356 alusel sõlmitud leping lõpeb 29. detsembril 2019.

(11) Liit on seisukohal, et SEESAC on tegevuskava rakendamiseks Lääne-Balkani riikides kõige sobivam rakenduspartner, kuna tal on tõendatud kogemus ja võrgustik, tõendatud töö kvaliteet ja koordineeriv roll tegevuskava väljatöötamisel.

(12) Lisaks peaks käesolev liidu tegevus toetama ebaseadusliku relvakaubanduse vastast võitlust Moldova Vabariigis, Ukrainas ja Valgevenes,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Et võidelda tuli-, väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse vastu Lääne-Balkani riikides ning vähendada ohtu, et ebaseaduslikud relvad sisenevad Lääne-Balkani piirkonnast liitu, toetab liit Lääne-Balkani partnereid piirkondliku tegevuskava rakendamisel, et leida 2024. aastaks jätkusuutlik lahendus seoses Lääne-Balkani riikides väike- ja kergrelvade ning tulirelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku omamise, väärkasutamise ja salakaubaveoga, ning aitab Lääne-Balkani partneritel saavutada tegevuskava eesmärke, täpsemalt ([8]):

1) tagatakse, et 2023. aastaks on vastu võetud relvastuskontrolli alased õigusaktid, mis on täielikult ühtlustatud ELi õigusraamistiku ja muude seonduvate rahvusvaheliste kohustustega, ning et need õigusaktid on kogu piirkonnas standarditud;

2) tagatakse, et 2024. aastaks on Lääne-Balkani riikides relvastuskontrolli poliitika ja praktika tõendi- ja luureandmete põhised;

3) 2024. aastaks vähendatakse märkimisväärselt tulirelvade, laskemoona ja lõhkeainete ebaseaduslikke voogusid Lääne-Balkani riikidesse, Lääne-Balkani riikides ja Lääne-Balkani riikidest;

4) 2024. aastaks vähendatakse märkimisväärselt tulirelvade pakkumist, nõudlust ja väärkasutamist, tõhustades sel eesmärgil teadlikkust, haridust, koostööd ja nõustamist;

([1]) Nõukogu 21. oktoobri 2002. aasta otsus 2002/842/ÜVJP, mis käsitleb ühismeetme 2002/589/ÜVJP rakendamist, et tagada Euroopa Liidu osalemine väike- ja kergrelvade destabiliseeriva kogunemise ja leviku vastases võitluses Kagu-Euroopas (EÜT L 289, 26.10.2002, lk 1).

([2]) Nõukogu 17. novembri 2003. aasta otsus 2003/807/ÜVJP, millega pikendatakse ja muudetakse otsust 2002/842/ÜVJP, millega rakendatakse ühismeede 2002/589/ÜVJP, et tagada Euroopa Liidu osalemine väike- ja kergrelvade destabiliseeriva hankimise ja leviku vastases võitluses Kagu-Euroopas (ELT L 302, 20.11.2003, lk 39).

([3]) Nõukogu 22. novembri 2004. aasta otsus 2004/791/ÜVJP, millega pikendatakse otsuse 2002/842/ÜVJP, mis käsitleb ühismeetme 2002/589/ÜVJP rakendamist, et tagada Euroopa Liidu osalemine väike- ja kergrelvade destabiliseeriva kogunemise ja leviku vastases võitluses Kagu-Euroopas, kehtivust ja muudetakse nimetatud otsust (ELT L 348, 24.11.2004, lk 46).

([4]) Nõukogu 11. märtsi 2010. aasta otsus 2010/179/ÜVJP SEESACi poolt Lääne-Balkani riikides läbi viidavate relvakontrollialaste tegevuste toetamise kohta ELi strateegia (väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku hankimise ja salakaubaveo vastaseks võitluseks) raames (ELT L 80, 26.3.2010, lk 48).

([5]) Nõukogu 9. detsembri 2013. aasta otsus 2013/730/ÜVJP SEESACi poolt Kagu-Euroopa riikides läbiviidavate desarmeerimise ja relvastuskontrolli alaste tegevuste toetamise kohta ELi strateegia (väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku hankimise ja salakaubaveo vastaseks võitluseks) raames (ELT L 332, 11.12.2013, lk 19).

([6]) Nõukogu 16. novembri 2015. aasta otsus (ÜVJP) 2015/2051, millega muudetakse otsust 2013/730/ÜVJP SEESACi poolt Kagu-Euroopa riikides läbi viidavate desarmeerimis- ja relvastuskontrollialaste tegevuste toetamise kohta ELi strateegia (väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku hankimise ja salakaubaveo vastaseks võitluseks) raames (ELT L 300, 17.11.2015, lk 19).

([7]) Nõukogu 19. detsembri 2016. aasta otsus (ÜVJP) 2016/2356 SEESACi poolt Kagu-Euroopa riikides läbiviidavate desarmeerimise ja relvastuskontrolli alaste tegevuste toetamise kohta ELi strateegia (väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku hankimise ja salakaubaveo vastaseks võitluseks) raames (ELT L 348, 21.12.2016, lk 60).

([8]) http://www.seesac.org/f/docs/News-SALW/Roadmap-for-sustainable-solution.pdf

5) 2024. aastaks vähendatakse märkimisväärselt Lääne-Balkani riikides ebaseaduslikus valduses olevate tulirelvade arvu;

6) korrapäraselt vähendatakse üleliigseid varusid ning hävitatakse konfiskeeritud väike- ja kergrelvi ja laskemoona;

7) märkimisväärselt vähendatakse tulirelvade, laskemoona ja lõhkeainete leviku ja kõrvalesuunamise ohtu.

2. Lisaks lõikes 1 osutatud eesmärkidele toetab käesolev liidu tegevus ebaseadusliku relvakaubanduse vastast võitlust Moldova Vabariigis, Ukrainas ja Valgevenes.

3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud eesmärkide saavutamiseks toetab liit käesoleva otsusega:

a) tegevuskava rakendamise koordineerimist ja jälgimist, et leida Lääne-Balkani riikides kestlik lahendus väike- ja kergrelvade ning tulirelvade ning nende laskemoona ebaseaduslikule omamisele, väärkasutamisele ja salakaubaveole;

b) Lääne-Balkani riikide ametiasutusi, et täielikult ühtlustada nende riikide relvastuskontrolli alased õigusaktid liidu õigusraamistikuga ja muude asjakohaste rahvusvaheliste kohustustega, ning

c) ebaseadusliku relvakaubanduse vastast võitlust Lääne-Balkani riikides, Moldova Vabariigis, Ukrainas ja Valgevenes, hinnates suutlikkust ja osutades tehnilist abi õiguskaitseasutustele ja piiripolitseile.

4. Projekti geograafiliseks kohaldamisalaks on Lääne-Balkani riigid ning projekti otsesteks kasusaajateks on Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Kosovo,* Montenegro, Serbia ja endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik. Lisaks sellele on projekti eesmärk jätkata toetust Moldova Vabariigile, Ukrainale ja Valgevenele, kes tegelevad väike- ja kergrelvade kontrolli sarnaste probleemidega, andes edasi alates 2001. aastast Lääne-Balkani riikides saadud teadmisi, kogemusi ja parimaid tavasid.

5. Käesolevast otsusest tulenevad meetmed tuginevad alusele, mis on saavutatud endiste nõukogu otsustega SEESACi toetuseks.

6. Selle projekti üksikasjalik kirjeldus on esitatud käesoleva otsuse lisas.

Artikkel 2

1. Käesoleva otsuse rakendamise eest vastutab kõrge esindaja.

2. Artiklis 1 osutatud projekti rakendab tehniliselt SEESAC, tehes seda vajaduse korral koostöös kuritegevusega seotud ohte käsitleva valdkondadevahelise Euroopa platvormi (EMPACT tulirelvad) projektijuhiga.

3. SEESAC täidab oma ülesandeid kõrge esindaja kontrolli all. Sel eesmärgil lepib kõrge esindaja vajalikud korraldused kokku (UNDPga, kes esindab SEESACi.

Artikkel 3

1. Lähtesumma artiklis 1 osutatud liidu rahastatava projekti rakendamiseks on 4 002 587,52 eurot.

2. Kulutusi, mida rahastatakse lõikes 1 sätestatud lähtesummast, hallatakse vastavalt liidu eelarve suhtes kohaldatavatele menetlustele ja eeskirjadele.

3. Järelevalvet lõikes 2 osutatud kulude nõuetekohase haldamise üle teeb komisjon. Sel eesmärgil sõlmib komisjon vajaliku lepingu UNDPga, kes esindab SEESACi. Rahastamislepingus sätestatakse, et SEESAC tagab liidu toetuse nähtavuse, mis vastab selle suurusele.

4. Komisjon püüab sõlmida lõikes 3 osutatud lepingu niipea kui võimalik pärast käesoleva otsuse jõustumist. Komisjon teavitab nõukogu kõigist selle protsessi käigus esile kerkivatest probleemidest ning teatab lepingu sõlmimise kuupäeva.

---

* Kõnealune nimetus ei piira seisukohti staatuse suhtes ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244(1999) ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.

Artikkel 4

1. Kõrge esindaja annab nõukogule aru käesoleva otsuse rakendamisest SEESACi koostatavate korrapäraste kvartaliaruannete alusel. Nimetatud aruannete põhjal viib nõukogu läbi hindamise.

2. Komisjon annab aru artiklis 1 osutatud projekti finantsaspektide kohta.

Artikkel 5

1. Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

2. Käesolev otsus kaotab kehtivuse 36 kuu möödumisel artikli 3 lõikes 3 osutatud lepingu sõlmimisest. Kui kuue kuu jooksul alates käesoleva otsuse jõustumise kuupäevast ei ole nimetatud lepingut sõlmitud, kaotab otsus kehtivuse.

Brüssel, 19. november 2018

Nõukogu nimel

eesistuja

F. MOGHERINI

LISA

LIIDU PANUS SEESACI PROJEKTILE, MIS KÄSITLEB VÄIKE- JA KERGRELVADE KONTROLLI LÄÄNE-BALKANI RIIKIDES, ET RAKENDADA TEGEVUSKAVA, MILLE EESMÄRK ON LEIDA LÄÄNE-BALKANI RIIKIDES KESTLIK LAHENDUS VÄIKE- JA KERGRELVADE NING TULIRELVADE NING NENDE LASKEMOONA EBASEADUSLIKULE OMAMISELE, VÄÄRKASUTAMISELE JA SALAKAUBAVEOLE

1. **Sissejuhatus ja eesmärgid**

Kagu-Euroopa on endiselt murettekitav piirkond ning see on ka oluline väljakutse seoses ELi strateegiaga väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku hankimise ja salakaubaveo vastaseks võitluseks („ELi väike- ja kergrelvade strateegia“). Kuigi viimastel aastatel on tehtud märkimisväärseid edusamme, piiravad väike- ja kergrelvade kontrolli alaste jõupingutuste tõhusust endiselt väike- ja kergrelvade ning laskemoona varud, ebapiisavad ladustamistingimused, ebaseaduslik relvade valdamine ning puudujäägid poliitika kujundamise ja rakendamise suutlikkuses koos poliitilise süsteemi haprusega. Selleks, et tagada edusammude jätkumine, kinnistada seni saavutatu ja sillutada teed pikaajalise kestliku lahenduse saavutamiseks, mis hõlmab täielikku ühtlustamist liidu õigusraamistikuga ja rahvusvaheliste standardite järgimist, on ELi väike- ja kergrelvade strateegia eesmärkide saavutamiseks tehtavates liidu jõupingutustes olulisel kohal toetuse jätkamine, et võidelda ohuga, mida põhjustab väike- ja kergrelvade levik ja ebaseaduslik kaubandus Kagu-Euroopas ning Kagu-Euroopast.

Selleks, et käsitleda väike- ja kergrelvade kontrolli valdkonnas järelejäänud probleeme ning tugevdada Lääne-Balkani riikide kohustust võidelda tulirelvade ebaseadusliku kaubanduse ja väärkasutamise vastu, töötasid Lääne-Balkani riikide väike- ja kergrelvade komisjonid 29. mail 2018 Tiranas välja tegevuskava, et leida 2024. aastaks jätkusuutlik lahendus seoses Lääne-Balkani riikides väike- ja kergrelvade ning tulirelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku omamise, väärkasutamise ja salakaubaveoga (edaspidi „tegevuskava“), tehes seda pärast konsulteerimist asjakohaste institutsioonide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega. Tegevuskava kinnitati 9. juulil 2018 Londonis asetleidnud Lääne-Balkani riikide tippkohtumise raames. Tegevuskavas nähakse ette, et Lääne-Balkani piirkond muutub turvalisemaks ja julgeoleku eksportijaks ning et piirkonnas on kehtestatud laiaulatuslikud järelevalve- ja kontrollimehhanismid, mis on täielikult ühtlustatud liidu ja teiste rahvusvaheliste standarditega ning mille abil tuvastatakse, ennetatakse, menetletakse ja kontrollitakse tulirelvade, laskemoona ja lõhkeainete ebaseaduslikku omamist, väärkasutamist ja salakaubavedu. Tegevuskava on välja töötatud suunava ja konsensusel põhineva dokumendina, selles nähakse ette kokkulepitud tulemuste tase ja kirjeldatakse kohustusi, mida abisaajatel on vaja täita strateegilisel, poliitilisel ja operatiivsel tasandil, tuginedes Lääne-Balkani riikide ametiasutuste poliitilistele kohustustele seoses ÜRO ja liidu relvastuskontrolli kohustuste ja strateegiliste dokumentidega.

Väike- ja kergrelvade leviku vastase võitluse piirkondliku rakendamise kava täidesaatev asutus Kagu- ja Ida-Euroopa väike- ja kergrelvade kontrolli keskus (SEESAC) toetas tegevuskava väljatöötamist ning koordineerib ja toetab selle rakendamist. Seega suurendatakse käesoleva meetmega toetust, mida hiljutiste nõukogu otsustega 2010/179/ÜVJP, 2013/730/ÜVJP ja (ÜVJP) 2016/2356 on antud väike- ja kergrelvade kontrolli valdkonnas. Sellega edendatakse täiendavalt protsesse ja meetmeid, mis on vajalikud, et saavutada Lääne-Balkani riikides väike- ja kergrelvade kestlik kontroll.

Käesoleva meetmega a) toetatakse tegevuskva rakendamise koordineerimist, b) toetatakse väike- ja kergrelvade ning tulirelvade õigusraamistiku ühtlustamist liidu õigusraamistikuga ning c) võimaldatakse saada selge arusaam praegustest puudujääkidest ja vajadustest, et parandada veelgi ebaseadusliku tulirelvakaubanduse piiriülese avastamise suutlikkust, tuginedes Kagu-Euroopa tulirelvade kontaktpunktide loomisele. Sellega tagatakse ka parema ülevaate saamine hetkeolukorrast ja tehakse kindlaks valdkonnad suutlikkuse suurendamise alase toetuse andmiseks, et ennetada väike- ja kergrelvade ning tulirelvade ebaseaduslikku levikut ja kaubandust Ukrainas ja Valgevenes, tuginedes abile, mida on antud otsusega (ÜVJP) 2016/2356, et toetada väike- ja kergrelvade ebaseadusliku hankimise ja salakaubaveo ohu vähendamist Kagu-Euroopas (SEESAC IV). Käesoleva meetme rakendamisega täiendatakse tegevust, mida tehakse otsuse (ÜVJP) 2016/2356 kohaselt, mis võimaldab võimendada tulirelvade ebaseadusliku kaubanduse vastase võitluse mõju. Sellega tagatakse tulirelvade salakaubaveo vastase võitluse alaste teiste piirkondlike meetmete ja algatuste koordineerimine ning koostoime kasutamine, koostalitlusvõime tõhustamine ja jõupingutuste dubleerimise ärahoidmine ([1]).

Projekti üldeesmärgiks on toetada Euroopa ja ülemaailmset rahu ja julgeolekut, võideldes ohuga, mida põhjustab väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona varude hankimine ja ebaseaduslik kaubandus Kagu-Euroopas

([1]) ELi ja Kagu-Euroopa piirkonna vahelise ebaseadusliku tulirelvade kaubanduse tegevuskava perioodiks 2015–2019; nõukogu järeldused organiseeritud ja rasket rahvusvahelist kuritegevust käsitleva ELi poliitikatsükli rakendamise kohta (2018–2021) – EMPACT tulirelvad.

ning Kagu-Euroopast. Samas tõhustatakse sellega piirkondlikku stabiilsust, tehes tööd piirkondliku koostöönõukogu raames ning partnerluses teiste asjakohaste rahvusvaheliste partnerite ja algatustega.

Projektiga toetatakse otseselt ELi julgeolekustrateegia, ELi väike- ja kergrelvade strateegia, ELi tulirelvade strateegia, ELi ja Kagu-Euroopa piirkonna vahelise ebaseadusliku tulirelvade kaubanduse tegevuskava perioodiks 2015-2019 („2015.–2019. aasta tegevuskava"), organiseeritud ja rasket rahvusvahelist kuritegevust käsitleva ELi poliitikatsükli, sealhulgas kuritegevusega seotud ohte käsitleva valdkondadevahelise Euroopa platvormi (EMPACT tulirelvad), relvakaubanduslepingu, väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse ennetamise, tõkestamise ja likvideerimise kõiki aspekte käsitleva ÜRO tegevusprogrammi, tuvastamist ja päritolu kindlakstegemist võimaldava rahvusvahelise vahendi, ÜRO tulirelvaprotokolli ja ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1325 (2000) rakendamist ning sellega tõhustatakse konkreetselt piirkondlikku koostööd võitluses ohuga, mida põhjustab väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona levik. Projekti tulemused annavad ka otsese panuse, et täita säästva arengu eesmärk nr 16 (rahumeelsed ja õiglased ühiskonnad), eelkõige eesmärgid 16.1 (vägivalla kõikide vormide ja suremuse märkimisväärne vähendamine kõikjal) ja 16.4 (ebaseadusliku relvakaubanduse märkimisväärne vähendamine). Lisaks aidatakse projektiga rakendada komisjoni tegevuskava võitluseks ebaseadusliku tulirelva- ja lõhkeainekaubanduse vastu liidus.

Täpsemalt öeldes saavutatakse projekti tulemusena järgmised tulemused:

— tegevuskava rakendamise koordineerimine ja jälgimine, et leida Lääne-Balkani riikides kestlik lahendus väike- ja kergrelvade ning tulirelvade ning nende laskemoona ebaseaduslikule omamisele, väärkasutamisele ja salakaubaveole;

— Lääne-Balkani riikide ametiasutuste toetamine, et täielikult ühtlustada nende riikide relvastuskontrolli alased õigusaktid liidu õigusraamistikuga ja muude asjakohaste rahvusvaheliste kohustustega, ning

— ebaseadusliku relvakaubanduse vastase võitluse toetamine Lääne-Balkani riikides, Moldova Vabariigis, Ukrainas ja Valgevenes, hinnates suutlikust ja osutades tehnilist abi õiguskaitseasutustele ja piiripolitseile.

Tuginedes eelkõige otsuse 2013/730/ÜVJP ja otsuse (ÜVJP) 2016/2356 edukale rakendamisele ning vastavalt ELi väike- ja kergrelvade strateegiale, on käesoleva jätkuprojekti eesmärgiks partnerite kontrollisüsteemide täiendav tugevdamine ja mitmepoolsuse jätkuv edendamine, tugevdades olemasolevaid piirkondlikke mehhanisme, mille abil võideldakse väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona pakkumise ja destabiliseeriva levikuga. Tagamaks Kagu-Euroopa institutsioonides saavutatud suutlikkuse jagamine ka muude probleemsete geograafiliste piirkondadega, saavutatakse projekti raames ulatuslikum piirkondlik mõõde, tehes sel eesmärgil teadmiste suunatud edastamise alaseid jõupingutusi.

2. **Rakendusasutuse valik ja koordineerimine teiste asjakohaste rahastamisalgatustega**

SEESAC on ÜRO Arenguprogrammi (UNDP) ja piirkondliku koostöönõukogu ühisalgatus ning seega on tal keskne roll Kagu-Euroopas läbiviidavates väike- ja kergrelvadega seonduvates tegevustes. Väike- ja kergrelvade leviku vastase võitluse piirkondliku rakendamise kava täidesaatva asutusena on SEESAC alates 2002. aastast teinud Kagu-Euroopas koostööd riigisiseste ja rahvusvaheliste sidusrühmadega, et rakendada väike- ja kergrelvade kontrolli terviklikku lähenemisviisi, viies ellu väga erinevaid tegevusi, mis hõlmavad strateegilise ja operatiivse piirkondliku koostöö hõlbustamist, poliitikakujundamise toetamist ja institutsioonide suutlikkuse suurendamist, teadlikkuse suurendamise ning väike- ja kergrelvade kogumise kampaaniaid, varude haldamist, üleliigsete varude vähendamist, märgistamise ja päritolu kindlakstegemise suutlikkuse suurendamist ning relvaekspordi kontrolli parandamist. Sel viisil on SEESAC omandanud ainulaadse suutlikkuse ja kogemuse piirkondlike sekkumiste rakendamiseks paljude sidusrühmade osalusel, mis on tunnistuseks piirkonna partnerite ühistest poliitilistest ja majanduslikest eesmärkidest, misläbi tagatakse riiklik ja piirkondlik omavastutus, SEESACi tegevuste pikaajaline jätkusuutlikkus ning SEESACi kujunemine peamiseks piirkondlikuks osapooleks väike- ja kergrelvade kontrolli valdkonnas.

SEESACil on jätkuvalt kahe- ja mitmepoolsed suhtluskanalid kõigi asjaomaste poolte ja organisatsioonidega. Sellega seoses tegutseb SEESAC jätkuvalt väike- ja kergrelvade piirkondliku juhtrühma sekretariaadina. Lisaks on SEESAC varude vähendamise piirkondliku lähenemisviisi algatuse sekretariaat. SEESAC osaleb samuti väike- ja kergrelvade/MA koordineerimiskoosolekutel, mis on väike- ja kergrelvade kontrolli mitteametlik koordineerimismehhanism NATO, liidu ja Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) ja SEESACi vahel. SEESAC annab korrapäraselt oma panuse kõikidele asjaomastele piirkondlikele foorumitele. SEESACil on jätkuvalt ulatuslik suhete võrgustik tulenevalt ametlikest ja mitteametlikest partnerlustest selliste organisatsioonidega nagu piirkondlik

relvakontrolli kontrolli ja rakendusabi keskus (RACVIAC) – julgeolekukoostöö keskus ning OSCE julgeolekukoostöö foorum (FSC). ÜRO väikerelvade alaste meetmete koordineerimise projekti (CASA) kaudu toimuvad korrapärased koordineerimiskohtumised ning teabe- ja andmevahetus teiste ÜRO allasutustega, nagu UNODC ja UNODA. Seega on SEESAC piirkondlik keskus ja keskne kontaktasutus erinevate julgeolekusektori reformiga seotud küsimustes, keskendudes eelkõige väike- ja kergrelvade kontrolli ja varude haldamise küsimustele. SEESAC säilitab tiheda kontakti asjaomaste liidu institutsioonidega ja toetab neid, et tõhustada koostööd Kagu-Euroopa partneritega; eelkõige on tegemist komisjoni rände ja siseasjade peadirektoraadi ja Europoliga aga ka liidu juhitud algatustega, nagu EMPACT tulirelvad ja Euroopa tulirelvaekspertide töörühm.

SEESAC asub Belgradis ja tegutseb praegu kogu Kagu-Euroopas – Albaanias, Bosnias ja Hertsegoviinas, Kosovos, Montenegros, Serbias, endises Jugoslaavia Makedoonia vabariigis ja Moldova Vabariigis, ning osutab piiratud toetust Ukrainale ja Valgevenele. Varem tegutses SEESAC ka Bulgaarias, Horvaatias ja Rumeenias. Piirkondlik omavastutus tagatakse piirkondliku koostöönõukogu ning väike- ja kergrelvade piirkondliku juhtrühma kaudu, milles kõigi Kagu-Euroopa partnerite esindajad annavad SEESACile strateegilisi suuniseid ning esitavad algatusi ja taotlusi.

SEESAC on algatanud lähenemisviisi, mille aluseks on ühiste probleemide lahendamine piirkondlike algatuste abil, mis on Kagu-Euroopas andnud märkimisväärseid tulemusi mitte üksnes olulise teabe vahetamise ja sellest tuleneva positiivse piirkondliku konkurentsi edendamise tõttu, vaid ka seepärast, et ühtse rakendamise tulemusel saavutatakse järjepidevad ja kergesti mõõdetavad tulemused riiklikul ja piirkondlikul tasandil. Piirkondliku juhtrühma iga-aastaste kohtumiste korraldamine ning SEESACi osalemine kõigis asjakohastes protsessides ja algatustes tagab õigeaegse ja avatud teabevahetuse, hea ülevaate olukorrast ning prognoosimisvõime, mis on vajalik, et tagada rakendamine, mille puhul ei esine dubleerimist ning mis vastab valitsuste ja piirkondade praegustele vajadustele ning kujunevatele suundumustele.

SEESACi tegevuse aluseks on partnerite väljendatud vajadused ja kogutud lähteandmed ning SEESAC tagab oma tegevuse eeltingimusena riigisiseste sidusrühmade heakskiidu ja poliitilise toetuse. Lisaks toetatakse kõigi jõupingutustega liidu juhitavaid protsesse ning liidu standardite ja kriteeriumite saavutamist. SEESAC on rakendanud oma eelmisi liidu rahastatud projekte väga edukalt, saavutanud kestlikke tulemusi projektide elluviimisel, arendades ja tugevdades partnerite omavastutust oma projektide ja tegevuste osas ning edendades piirkondlikku koordineerimist, kogemuste ja parimate tavade vahetamist ning piirkondlikke teadusuuringuid. SEESACi kogemused väike- ja kergrelvade valdkonnas ning põhjalikud teadmised piirkondlikest küsimustest ja asjakohastest sidusrühmadest teevad temast käesoleva tegevuse elluviimiseks kõige sobivama rakenduspartneri.

Projekt täiendab ka olemasolevaid riiklikul ja piirkondlikul tasandil tehtavaid jõupingutusi, millega püütakse saavutada maksimaalne koostoime. SEESAC teeb tööd koostoimes järgmiste rahvusvaheliste abialaste jõupingutustega:

— Bosnias ja Hertsegoviinas:

  — liidu projekt varude haldamiseks, tehnilise abi osutamiseks ja laskemoona üleliigsete varude vähendamiseks (EU STAR), mida rahastatakse liidu stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahendi lühiajalisest komponendist ning mida rakendab UNDP büroo Sarajevos; projekt EU STAR tugineb projekti EXPLODE tulemustele ja selle raames omandatud teadmistele; projekti EXPLODE rahastas liit ja rakendas UNDP ajavahemikul aprill 2013 – november 2016, et jätkuvalt toetada kestliku varude haldamise süsteemi loomist Bosnias ja Hertsegoviinas;

  — Saksamaa välisministeerium rahastatud projekt, mis keskendus relvade ebaseadusliku kaubanduse vastasele võitlusele (projekt CIAT), millega aidati Bosnia ja Hertsegoviina piiripolitseil ning Bosnia ja Hertsegoviina julgeolekuministeeriumil luua suutlikkust tuvastada, ennetada ja tõkestada tulirelvade, laskemoona ja lõhkeainete salakaubavedu Bosniast ja Hertsegoviinast ning läbi kõnealuse riigi;

  — koordineerimismehhanism, mille moodustasid Bosnia ja Hertsegoviina kaitseministeerium ja rahvusvahelised osapooled EUFOR Althea koordineerimisel, et tagada pidev tegevuse vastastikune täiendavus rahvusvahelise üldsuse jätkuvate jõupingutustega käsitleda Bosnia ja Hertsegoviina kaitseministeeriumi valduses olevate tavarelvade laskemoona üleliigsete varude küsimust ja pidades silmas võimalikke tulevasi plaane korraldada Bosnias ja Hertsegoviinas ebaseaduslike tavarelvade kogumise kampaania.

Tänaseks on saavutatud märkimisväärset edu, kasutades tihedat koostööd ja kooskõlastamist nende kolme projektiga, mille tulemusel muutusid tulemused tõhusamaks;

— tavarelvade laskemoona varude haldamise projekt (CASM) Serbias, mida rahastavad Ameerika Ühendriikide Riigidepartemang, UNDP ja OSCE ning mille eesmärk on suurendada eelnevalt määratletud tavarelvade laskemoona ladustamiskohtade julgeolekut ja turvalisust ning kõrvaldada üleliigne laskemoon, millest on teavitatud;

— Montenegro demilitariseerimise projekt (MONDEM) Montenegros, mida juhib UNDP koostöös OSCEga ning mille eesmärgiks on vähendada leviku tõkestamisega seonduvaid ohtusid, luua ohutud ja turvalised tavarelvade laskemoona ladustamistaristud ja juhtimissüsteemid, vähendada keskkonnasõbraliku demilitariseerimise abil lõhkeainete poolt elanikkonnale tekkivaid ohtusid, hävitada ohtlikke ja mürgiseid jäätmeid (vedel raketikütus) ning toetada kaitsesektori reformi, hävitades piiratud koguse raskerelvastuse süsteeme, mille on kindlaks määranud Montenegro kaitseministeerium;

— endises Jugoslaavia Makedoonia vabariigis relvade ja laskemoona levimise ohu vähendamise projekt, mille eesmärk on suurendada väikerelvade ja laskemoona olemasolevate varude turvalisust ning mida juhib siseministeerium ja rakendab Skopjes asuv OSCE missioon;

— tulirelvade ja lõhkeainete ohu vähendamise projekt Kosovos (FERM, varem KOSSAC), mille algne eesmärk oli vähendada relvastatud vägivalda Kosovos ja suurendada elanikkonna turvalisust ning millega soovitakse toetada Kosovo sidusrühmade tegevust, et kontrollida väike- ja kergrelvade laialdast ebaseaduslikku valdust ja ringlust ning riskipõhise haldamise ja tõenditel põhineva lähenemisviisi kaudu minimeerida nende relvade ja lõhkematerjalidega seotud ohte;

— piirkondlikult julgeolekusektori reformi platvorm (RSSRP), mis on hästitoimiv ressurss, mis reageerib kogu maailmas tehnilisel tasandil kiirelt, tõhusalt ja nõudluspõhiselt õigusriigi alastele vajadustele; RSSRP-l on kiirsiirmise mehhanism, mis tugineb SEESACi unikaalsele ja julgeolekusektori reformi kogemusega julgeolekuekspertide võrgustikule, mille abil osutab RSSRP vajadustepõhist abi, pöörates erilist tähelepanu väike- ja kergrelvade kontrollile ning soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamisele julgeolekupoliitikas.

SEESAC suhtleb samuti korrapäraselt OSCE, NATO, Europoli, EMPACTi ja Interpoliga ning teiste asjaomaste pooltega, et tagada tegevuse vastastikune täiendavus, õigeaegne sekkumine ja ressursside kulutõhus kasutamine.

3. **Projekti kirjeldus**

SEESACi projekti uus etapp tugineb otsuse 2013/730/ÜVJP raames saavutatule ning täiendab praegu rakendamisel olevat otsust (ÜVJP) 2016/2356.

Uus etapp keskendub kolmele põhivaldkonnale, säilitades tervikliku lähenemisviisi, et võidelda väike- ja kergrelvade poolt piirkonnas tekitatava ohuga. Kolm valdkonda käsitlevad strateegilist/poliitilist tasandit ning operatiivaspekte, aidates seega otseselt väike- ja kergrelvade kontrolli kõiki tasandeid, keskendudes järgmisele: tegevuskava rakendamise piirkondliku lähenemisviisi tihe koordineerimine; relvastuskontrolli alaste õigusaktide ühtlustamise alase suutlikkuse tugevdamine ning parema ülevaate saamine ebaseadusliku kaubanduse vastse võitluse suutlikkusest Ukrainas ja Valgevenes.

Projektil on eelkõige järgmised tulemused:

— tegevuskava koordineeritud rakendamine, et leida Lääne-Balkani riikides kestlik lahendus väike- ja kergrelvade ning tulirelvade ning nende laskemoona ebaseaduslikule omamisele, väärkasutamisele ja salakaubaveole;

— toetuse osutamine Lääne-Balkani riikide ametiasutustele, et täielikult ühtlustada relvastuskontrolli alased õigusaktid liidu õigusraamistikuga ja teiste seonduvate rahvusvaheliste kohustustega, ning kogu piirkonda hõlmav standardimine;

— ebaseadusliku relvakaubanduse vastane võitlus Lääne-Balkani riikides, Moldova Vabariigis, Ukrainas ja Valgevenes, hinnates suutlikust ja osutades tehnilist abi õiguskaitseasutustele ja piiripolitseile.

Projekti strateegia rajaneb SEESACi ainulaadsel lähenemisviisil, milleks on usalduse ja koostöö tugevdamine kõnealuses piirkonnas, mis on eeltingimuseks, et saavutada konkreetseid ja mõõdetavaid muutusi. Eelkõige

piirkondlikul tasandil on erinevad SEESACi toetatud koostööprotsessid, mis hõlmavad nii poliitikakujundajaid kui ka operatiivse tasandi töötajaid, osutunud oluliseks elemendiks, millega tagatakse konkurentsipõhine keskkond, mis soodustab teadmussiiret, kogemuste vahetamist ja teabe jagamist. Seeläbi on saavutatud mitte üksnes piirkonnas suutlikkuse suurendamine, vaid veelgi olulisem on see, et suurendatud on usaldust ning loodud on otsene koostöö institutsioonide ja sõltumatute ekspertide vahel, mis on muu hulgas võimaldanud tegevuskava väljatöötamist. Ametialase usalduse atmosfäär võimaldab omakorda teha riiklikul tasandil edusamme tegevuskavaga hõlmatud küsimustes. Lisaks sellele on piirkondliku koostöö lähenemisviis suurendanud piirkonnas relvakaubanduse kontrollimiseks tehtavate jõupingutuste läbipaistvust ja tõhusust, mille tulemusel on Kagu-Euroopa partnerite relvade üleandmise aruandlus maailma läbipaistvamate hulgas. Seepärast edendatakse projektiga jätkuvalt piirkondlikku koostööd, mis on oluline võimaldav tegur mõõdetavate tulemuste saamiseks.

Projekti geograafiliseks kohaldamisalaks on Lääne-Balkani riigid ning projekti otsesteks kasusaajateks on Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Kosovo, Montenegro, Serbia ja endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik. Lisaks sellele on projekti eesmärk jätkata toetust Ida-Euroopa riikidele, kes tegelevad sarnaste väike- ja kergrelvade kontrolli probleemidega, näiteks Moldova Vabariigile, Ukrainale ja Valgevenele, tehes seda selliste teadmiste, kogemuste ja parimate tavade edasiandmise kaudu, mis on alates 2001. aastast saadud Lääne-Balkani riikides.

3.1. Tegevuskava rakendamise koordineerimine, et leida Lääne-Balkani riikides kestlik lahendus väike- ja kergrelvade ning tulirelvade ning nende laskemoona ebaseaduslikule omamisele, väärkasutamisele ja salakaubaveole

Eesmärk

Tagada tulemuslik koordineerimine, mis hõlmab kuue kasusaaja poolt tegevuskava rakendamist ning kaasneva kuue tegevuskava rakendamist, mis on välja töötatud konkreetsetel eesmärkidel ja mille täitmist mõõdetakse tulemuslikkuse põhinäitajate abil. Edusamme mõõdetakse tegevuskava ja selle rakendamiseks kehtestatud partnerite tegevuskavade rakendamisel saavutatud tulemuste järelevalve-, hindamis- ja aruandlusmehhanismi kaudu.

Kirjeldus

Lääne-Balkani partnerid kinnitasid 9. juulil 2018 Londonis toimunud Lääne-Balkani riikide tippkohtumisel ühist otsustavust ja tugevdatud pühendumust teha lõpp tulirelvade ebaseaduslikule omamisele, väärkasutamisele ja salakaubaveole, kinnitades tegevuskava. Põhjaliku konsultatsiooniprotsessi tulemusel ja SEESACi toetusel välja töötatud piirkondliku tegevuskavaga täiendatakse liidu olemasolevaid meetmeid kõnealuse ohu vastu võitlemiseks, eelkõige 2015.–2019. aasta tegevuskava, komisjoni ja kõrge esindaja ühisteatist „Ebaseaduslike tulirelvade ning väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona vastast võitlust käsitleva ELi strateegia elemendid“ ning Europoli poolt piirkonnas tehtavat tööd. Tegevuskava annab tunnistust piirkonna kõigi sidusrühmade üksmeelest praeguste väljakutsete, üldiste eesmärkide ja võetavate meetmete ajakava kohta. Tegevuskavaga luuakse üldine platvorm ühiselt heakskiidetud tulemuslikkuse põhinäitajate saavutamiseks strateegilisel, poliitilisel ja operatiivsel tasandil. Kõnealuse komponendi raames tehtav töö annab järgmised tulemused: tegevuskava piirkondlikul tasandil rakendamise tulemuslik koordineerimine; vajaduspõhise toetuse osutamine väike- ja kergrelvade komisjonidele ning asjakohastele ametiasutustele nende tegevuskavade rakendamisel; edusammude korrapärane järelevalve ja hindamine ühiselt heakskiidetud tulemuslikkuse põhinäitajate alusel; ning parem arusaamine kasusaajate suutlikkusest rakendada tegevuskava funktsionaalsete valdkondade meetmeid.

Konkreetselt nähakse projektiga ette tegevuskava rakendamise koordineerimine järgmiste meetmete kaudu:

— piirkondlikud tegevuskava koordineerimise ametlikud kohtumised, millel keskendutakse edusammude ülevaatele ja teabevahetusele;

— ekspert- ja tehnilise abi osutamine kohalikele tegevuskava koordineerimiskohtumistele, millel teostatakse järelevalvet partnerite tegevuskavade rakendamise üle;

— kaks korda aastas esitatavate järelevalve- ja hindamisaruannete väljatöötamine, milles dokumenteeritakse tegevuskava rakendamise edusammud, probleemid ja vajadused, tuginedes ühiselt heakskiidetud tulemuslikkuse põhinäitajatele;

— tegevuskava tegevuskavade rakendamise vahehindamine, mis hõlmab kuue kasusaaja suutlikkuse hindamist väike- ja kergrelvade kontrolli valdkonnas;

— tegevuskava koostöö- ja nähtavusmeetmed (sealhulgas veebipõhise platvormi loomine, sidusrühmade kaasamine ja teadlikkuse suurendamine).

Projekti tulemused/rakendamise näitajad:

— kuni kuue piirkondliku tegevuskava koordinatsioonikohtumise korraldamine;

— edusammude ülevaate võimaldamine, teabevahetus, teadmiste edasiandmine ja standardimine;

— kohalike koordinatsioonikohtumiste korraldamine (kuni 36 kohtumist);

— kaks korda aastas esitatavate järelevalve- ja hindamisaruannete väljatöötamine (kuni kuus);

— vahehindamine, mis hõlmab kuue kasusaaja suutlikkuse hindamist;

— veebipõhise platvormi loomine, et tagada tegevuskava nõuetekohane koostöö ja nähtavus.

3.2. Lääne-Balkani riikide ametiasutuste toetamine, et täielikult ühtlustada nende riikide relvastuskontrolli alased õigusaktid liidu õigusraamistikuga ja muude asjakohaste rahvusvaheliste kohustustega, ning kõnealuste õigusaktide standardimine kogu piirkonnas

Eesmärk

Käesoleva komponendiga antakse ulatuslikku tehnilist abi, et töötada välja tugev väike- ja kergrelvade kontrolli õigusraamistik, mis on täielikult ühtlustatud ja kooskõlas liidu õigusraamistikuga ning teiste rahvusvaheliste lepingute ja standarditega, ning seda rakendada.

Kirjeldus

Tegevuskava eesmärgiks 1 on tagada, et Lääne-Balkani riikides on 2023. aastaks kehtestatud relvastuskontrolli alased õigusaktid ning et need on täielikult ühtlustatud liidu õigusraamistiku ja teiste seonduvate rahvusvaheliste kohustustega. Lääne-Balkani riikides on ilmne ja kiireloomuline vajadus sellise väike- ja kergrelvade ning tulirelvade kontrolli õigusraamistiku järele, millega reguleeritakse tulemuslikult relvastuskontrolli ja lihtsustatakse reageerimist asjakohastele ohtudele. Seeläbi saavutatakse Lääne-Balkani riikides relvastuskontrolli õigusaktide ja menetluste kooskõla ning väike- ja kergrelvade ning tulirelvade kontrollimenetluste ja -tavade standardimine. Selline standardimine võimaldaks kõrvaldada takistused, mis segavad õiguskaitse- ja kohtuasutustel teha otsekoostööd, vahetada teavet ning viia läbi ühiseid või paralleelseid uurimisi. Sellega võimaldataks ka riiklikul, piirkondlikul ja Euroopa tasandil paremini ja tõhusamalt reageerida tulirelvadega seotud ohtudele. Kuna Kagu-Euroopa väike- ja kergrelvade kontrolli reguleerivad õigus- ja poliitikaraamistikud sageli ei tunnista ega käsitle piisavalt soolist perspektiivi, mis muudab relvastuskontrolli alased jõupingutused kõigi kodanike (naiste, meeste, tütarlaste või poiste) turvalisuse tagamisel vähem tõhusaks, siis projektiga antakse panus soolise perspektiivi lisamiseks relvastuskontrolli alastesse õigusaktidesse.

Tuginedes ekspertide osutatavale abile, mida antakse piirkonna ametiasutustele otsuse 2013/730/ÜVJP rakendamise kaudu, toetatakse piirkonna ametiasutusi käesoleva komponendiga, et saavutada järgmised eesmärgid: parema arusaamise saamine kuue kasusaaja õigusraamistiku praegusest olukorrast ja puudujääkidest; tehnilise toetuse tagamine, et saavutada täielik ühtlustamine liidu õigusraamistikuga ning teiste rahvusvaheliste lepingute/standarditega, vajaduspõhiste temaatiliste riiklike ja piirkondlike seminaride väljatöötamine; relvade alaste õigusaktide piirkondliku kogumiku ajakohastamine; projekti kasusaajate õigusraamistiku läbivaatamine soolise perspektiivi alusel, tagamaks et relvastuskontrolli reguleerivates poliitikates ei eirata seoseid väike- ja kergrelvade ning soolise perspektiivi vahel, ning soolise perspektiivi programmi jätkamine. Meetmega toetatakse ka väike- ja kergrelvade komisjonide suutlikkuse tugevdamist koostöö ja nõustamise valdkondades, kasutades selleks meediastrateegia väljatöötamise alast koolitust.

Seda tehakse järgmiste meetmete abil:

— väike- ja kergrelvade kontrolli alaste partnerite õigusraamistike hindamise ja puudujääkide analüüsi väljatöötamine ning õigusraamistiku liidu ja rahvusvaheliste õigusaktidega ühtlustamise tase, samuti menetluste standardimise tase piirkonnas;

— õigusaktide standardimise ja ühtlustamise toetamine pideva ja nõudluspõhise nõustamistoetuse abil ning temaatiliste seminaride korraldamine, mille käigus käsitletakse relvade alaseid õigusakte, eeskirju ja kriminaalseadustikke nii piirkondlikul kui ka riiklikul tasandil;

— relvade alaste õigusaktide piirkondliku kogumiku ajakohastamine, mis toimib väike- ja kergrelvade ning tulirelvade kontrollimise alaste õigusaktide suunisena piirkonnas;

— õigusraamistiku läbivaatamine soolise perspektiivi alusel ning soolise perspektiivi programmi jätkamine;

— meediastrateegia väljatöötamise alane koolitus.

Projekti tulemused/rakendamise näitajad:

— iga kasusaaja õigusraamistiku aruande hindamine ja puudujääkide tuvastamine (kuus);

— kuni kolm piirkondlikku seminari ja kuus temaatilist seminari kasusaajatele;

— nõudluspõhiste ekspertteadmiste osutamine õigusaktide ja poliitika ajakohastamise kohta;

— relvade alaste õigusaktide piirkondliku kogumiku ajakohastamine ja selle tõlkimine kõikidesse piirkonnas asjakohastesse keeltesse;

— aruanded relvade alase õigusraamistiku läbivaatamise kohta soolise perspektiivi alusel (kuus aruannet);

— soolise perspektiivi programm, milles osalevad väike- ja kergrelvade komisjonide kaks juhti;

— meediastrateegia väljatöötamine ja koolitus.

3.3. Ebaseadusliku relvakaubanduse vastase võitluse toetamine Lääne-Balkani riikides, Moldova Vabariigis, Ukrainas ja Valgevenes, hinnates suutlikust ja osutades tehnilist abi õiguskaitseasutustele ja piiripolitseile

Eesmärk

Vähendada tulirelvade ebaseadusliku kaubanduse ohtu, tugevdades õiguskaitseasutuste ja piiripolitsei suutlikkust seoses teabe täiendava kogumise, analüüsi ja vahetamisega.

Kirjeldus

Selle komponendiga hinnatakse piirkonna ametiasutuste suutlikkust võtta nii ennetavaid kui ka repressiivseid meetmeid, mis on vajalikud, et edukalt tuvastada, takistada ja tõkestada tulirelvade, laskemoona ja lõhkeainete salakaubavedu nende jurisdiktsioonist ja nende jurisdiktsiooni kaudu. Toetuse osutamisel keskendutakse piirivalveasutuste vajaduste, kriminaalpolitsei inimressursside ning nõuetekohaseks toimimiseks ja tulemuste saavutamiseks vajaliku varustuse põhjalikule hindamisele. Viiakse läbi katseprojekt, mille eesmärk on luua Kagu-Euroopa ballistilise teabe võrgustik, mis on otse Europoliga seotud kulutõhus operatiivne ballistilise teabe vahetamise struktuur ning mille eesmärkideks on automatiseerida ballistilise teabe kogumine ja vahetamine seoses olemasoleva tulirelvadega seotud piiriülese kuritegevusega, ennetada uute kuritegude toimepanemist ning parandada strateegilisi teadmisi relvadega seotud kuritegevuse olemuse ja suundumuste kohta.

Kavandatavate meetmetega täiendatakse käimasolevaid liidu poolt Kagu-Euroopas toetatavaid meetmeid, eelkõige organiseeritud ja rasket rahvusvahelist kuritegevust käsitlevat ELi poliitikatsüklit, konkreetselt EMPACT tulirelvade operatiivseid tegevuskavasid, ning Europoli, Frontexi ja Interpoli tegevust; samuti koordineeritakse kavandatavaid meetmeid tihedalt eelnimetatud meetmetega. Lõpetuseks, käesoleva komponendi meetmetega toetatakse 2015.–2019. aasta tegevuskava rakendamist.

Lisaks on juba tehtud kindlaks terve hulk väike- ja kergrelvade kontrolliga seotud vajadusi, tuginedes edukale lähenemisviisile, milleks on Moldova Vabariigi, Ukraina ja Valgevene ametiasutuste lisamine Kagu-Euroopas käimasolevatesse piirkondlikesse koostööprotsessidesse. Et suurendada Moldova Vabariigi, Ukraina ja Valgevene väike- ja kergrelvade kontrollialaste ametiasutuste suutlikkust võidelda kuritegevuse vastu üldiselt ning konkreetsemalt väike- ja kergrelvade ning tulirelvade leviku ja salakaubaveo vastu, hinnatakse käesoleva komponendi raames väike- ja kergrelvade kontrolli kriitilisi valdkondi kõnealustes riikides, et sillutada teed sihipärastele sekkumistele, mille abil käsitletakse ohtu, mida tekitab väike- ja kergrelvade ebaseaduslik kaubandus.

Peamised kavandatud tegevused:

— Lääne-Balkani riikide piiri- ja kriminaalpolitsei vajaduste hindamine ebaseadusliku relvakaubanduse vastu võitlemisel;

— tuginemine tulirelvade kontaktpunktide loomisel praegu tehtavale tööle, andes praktilist toetust teabevahetussuutlikkuse suurendamiseks, eelkõige ballistiliste tõendite valdkonnas, ning korraldades hankeid, et saada spetsiaalset varustust tulirelvade kontaktpunktide toetuseks;

— Moldova Vabariigi, Ukraina ja Valgevene suutlikkuse hindamine seoses väike- ja kergrelvade, laskemoona ja lõhkeainete kontrolli valitud aspektidega ning tulirelvade ebaseadusliku kaubanduse vastu võitlemisega, keskendudes muu hulgas õigus- ja poliitikaraamistikule, füüsilise julgeoleku ja varude haldamise alasele suutlikkusele, piirikontrollile, kriminaalpolitseile ning tulirelvade salakaubaveo ja väärkasutamise suhtes võetavatele õiguslikele meetmetele. Üksikasjaliku hindamisega tehakse kindlaks võimalused, ohud ja probleemid ning esitatakse soovitusi võimalikeks sihipärasteks sekkumisteks, et käsitleda ohtu, mida tekitab väike- ja kergrelvade ebaseaduslik kaubandus.

Projekti tulemused/rakendamise näitajad:

— Lääne-Balkani riikide piiri- ja kriminaalpolitsei vajaduste hindamine ebaseadusliku relvakaubanduse vastu võitlemisel;

— ballistikaekspertide ja uurijate suurem suutlikkus käsitleda tulirelvadega seotud piiriülest kuritegevust;

— operatiivse ballistilise teabe vahetamise struktuuri rakendamine;

— Moldova Vabariigi, Ukraina ja Valgevene suutlikkuse hindamine seoses väike- ja kergrelvade kontrolli valitud aspektidega ning sihipäraste sekkumiste määratlemine.

4. **Kasusaajad**

Projekti otsesed kasusaajad on institutsioonid, kes vastutavad Lääne-Balkani riikides väike- ja kergrelvade kontrolli eest. Albaania Vabariigi, Bosnia ja Hertsegoviina, Kosovo, Montenegro, Serbia, endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi ja Moldova Vabariigi siseasjade ametiasutused, politseitalitused, piirivalve- ja tolliametid saavad kasu suutlikkuse arendamisest, teadmiste suurendamisest, paranenud menetlustest ja spetsiaalsest kulutõhusast varustusest, mis on vajalikud väike- ja kergrelvade kontrolli poliitiliseks, operatiivseks ja tehniliseks edendamiseks. Väike- ja kergrelvade komisjonid ning teised Kagu-Euroopas väike- ja kergrelvade kontrolli valdkonnas osalevad institutsioonid saavad kasu koolituse, teabevahetuse ja piirkondliku koostöö tulemusel. Lisaks saavad Moldova Vabariigi, Ukraina ja Valgevene peamised väike- ja kergrelvade kontrolli institutsioonid kasu tänu suurenenud teadmistele tulirelvade ebaseadusliku kaubanduse ohu kohta ning suunatud teadmussiire tulemusel.

Kavandatud meetmed on täielikult kooskõlas tegevuskava ning väike- ja kergrelvade kontrolli partnerite prioriteetidega ning väike- ja kergrelvade kontrolli valdkonnas osalevad asjaomased partnerid on need heaks kiitnud, mis näitab nende osalemist ja tahet saavutada projekti kavandatud tulemused.

Lääne-Balkani riikide, Ida-Euroopa riikide ja liidu elanikud, keda väike- ja kergrelvade ulatuslik levik ohustab, saavad käesolevast projektist kasu, kuna kõnealune oht väheneb.

5. **Liidu nähtavus**

SEESAC võtab kõik asjakohased meetmed, millega teavitatakse, et meedet rahastab liit. Sellised meetmed viiakse ellu vastavalt komisjoni koostatud Euroopa Liidu välistegevuse alase teabe edastamise ja nähtavuse käsiraamatule. SEESAC tagab seega liidu panuse nähtavuse sobivate märkide ja reklaami kaudu, toonitades liidu rolli, tagades liidu meetmete läbipaistvuse ja suurendades teadlikkust käesoleva otsuse tegemise põhjustest, samuti liidu toetusest sellele otsusele ning selle toetuse tulemustest. Projekti käigus koostatavas materjalis esitatakse Euroopa Liidu lippu silmapaistval viisil kooskõlas liidu suunistega lipu nõuetekohase kasutamise ja kujutamise kohta.

Võttes arvesse, et kavandatud meetmed on ulatuselt ja olemuselt väga erinevad, kasutatakse mitmesuguseid teavitusvahendeid, sealhulgas: traditsiooniline meedia; veebisaidid; sotsiaalmeedia; ning teabe- ja reklaammaterjalid, mis hõlmavad arvutigraafikat, reklaamlehti, teabelehti, pressiteateid ja vajaduse korral teisi materjale. Nähtavusnõudeid kohaldatakse ka projekti raames koostatavate trükiste, korraldatavate avalike sündmuste ja kampaaniate, hangitava varustuse ning teostatavate ehitustööde puhul. Selleks, et täiendavalt suurendada projekti mõju ning erinevate riikide valitsuste ja üldsuse, rahvusvahelise üldsuse ning kohaliku ja rahvusvahelise meedia teadlikkust, tuleb projekti iga sihtrühmaga suheldes kasutada asjakohast keelt. Erilist tähelepanu pööratakse uuele meediale ja esindatusele internetis.

6. **Kestus**

Tuginedes otsuste 2010/179/ÜVJP ja 2013/730/ÜVJP rakendamisel saadud kogemustele ning võttes arvesse projekti piirkondlikku laadi, kasusaajate arvu ning kavandatud tegevuste arvu ja keerukust, on projekti rakendamise kestuseks 36 kuud.

7. **Üldine korraldus**

Käesoleva projekti tehnilise rakendamise eest vastutab UNDP, kes esindab SEESACi, mis on piirkondlik algatus, mis tegutseb UNDP ja piirkondliku koostöönõukogu (Kagu-Euroopa stabiilsuspakti õigusjärglane) egiidi all. SEESAC on Kagu-Euroopa väike- ja kergrelvade leviku vastase võitluse piirkondliku rakendamise kava täidesaatev asutus ning on seetõttu Kagu-Euroopas läbiviidavate väike- ja kergrelvadega seonduvate tegevuste osas kontaktpunktiks, kes muu hulgas hõlbustab piirkondliku tegevuskava rakendamise koordineerimist.

SEESACi esindaval UNDPl on üldine vastutus projekti tegevuste elluviimise eest ning ta vastutab projekti rakendamise eest. Projekti kestuseks on kolm aastat (36 kuud).

8. **Partnerid**

SEESAC rakendab projekti vahetult, tehes seda tihedas koostöös väike- ja kergrelvade komisjonide ning Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Kosovo, Montenegro, Serbia, endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi ja Moldova Vabariigi siseasjade ametiasutustega ning Ukraina ja Valgevene asjakohaste institutsioonidega. Teised asutused osalevad aktiivselt ning teevad seda kooskõlas mitut sidusrühma hõlmava väike- ja kergrelvade kontrolli tervikliku lähenemisviisiga.

9. **Aruandlus**

Kirjeldavad aruanded ja finantsaruanded hõlmavad kõiki tegevusi, mida on kirjeldatud asjaomases toetuslepingus ja sellele lisatud eelarves, ning seda hoolimata sellest, kas komisjon rahastab tegevust täielikult või on selle kaasrahastaja.

Kirjeldavad eduaruanded esitatakse kord kvartalis, et jäädvustada põhitulemuste saavutamisel tehtud edusamme ja valvata nende järele.

10. **Hinnanguline eelarve**

Liidu rahastatava projekti hinnanguline kogumaksumus on 4 002 587,52 eurot.